

2021-2022

Χαρτογράφηση του Εκπαιδευτικού Πεδίου Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ομάδα εργασίας:

Δρ Κυριάκος Χαραλάμπους
Ανώτερος Λειτουργός Εκπαίδευσης

Δρ Αλεξάνδρα Πετρίδου
Εκπαιδευτικός Λειτουργός

Ρένος Κωνσταντίνου
Εκπαιδευτικός Λειτουργός

Εποπτεία:

Δρ Τέρψα Κωνσταντινίδου
Διευθύντρια Ανώτερης Εκπαίδευσης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Διεύθυνση Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΑΕ) του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ), πραγματοποίησε τη Χαρτογράφηση του Εκπαιδευτικού Πεδίου της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου για το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022. Το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 λειτουργούσαν συνολικά εξήντα (60) Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΙΑΕ): δέκα (10) Πανεπιστήμια -τρία (3) Δημόσια και επτά (7) Ιδιωτικά- και πενήντα (50) Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης -επτά (7) Δημόσιες και σαράντα τρεις (43) Ιδιωτικές-. Η συλλογή των δεδομένων έγινε μέσω τυποποιημένων αρχείων Excel, τα οποία στάλθηκαν από τη ΔΑΕ και συμπληρώθηκαν από όλα τα Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΙΑΕ) της Κύπρου. Στο πλαίσιο της Χαρτογράφησης του ακαδημαϊκού έτους 2021-2022, συλλέχθηκαν δεδομένα που σχετίζονται: α) με τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες (προσωπικές μεταβλητές) όπως φύλο, ηλικία, χώρα προέλευσης, και β) σε σχέση με τη φοίτησή τους στα ΙΑΕ (εκπαιδευτικές μεταβλητές) όπως π.χ. την κατηγορία στην οποία ανήκει το Ίδρυμα Ανώτερης Εκπαίδευσης στο οποίο φοιτούν (Πανεπιστήμιο ή Σχολή Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσιο ή Ιδιωτικό), το επιστημονικό πεδίο σπουδών στο οποίο ανήκει το πρόγραμμα σπουδών στο οποίο φοιτούν, το επίπεδο σπουδών, το είδος φοίτησης (πλήρης ή μερική), τη μεθοδολογία διδασκαλίας (δια ζώσης, εξ αποστάσεως ή υβριδική), το έτος σπουδών, τη συμμετοχή σε προγράμματα κινητικότητας, υποτροφίες κ.λπ. Για τη συλλογή δεδομένων αξιοποιήθηκαν εθνικές και διεθνείς ταξινομήσεις όπως το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων της Κύπρου (ΕΠΠΚ) και η Διεθνής Τυποποιημένη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης για τα Επιστημονικά Πεδία Σπουδών ISCED 2013. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων γίνεται στις ακόλουθες έξι θεματικές ενότητες: α) Δημογραφικές μεταβλητές των φοιτητών/φοιτητριών που φοιτούν στα ΙΑΕ της Κύπρου και μεταβλητές σε σχέση με τη φοίτησή τους, β) Ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης της Ανώτερης Εκπαίδευσης, γ) Κινητικότητα κατά τη διάρκεια των σπουδών, δ) Υποτροφίες, ε) Φοιτητές/φοιτήτριες που ξεκίνησαν τη φοίτησή τους σε Προγράμματα Σπουδών Ανώτερης Εκπαίδευσης κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 και στ) Φοιτητές/ φοιτήτριες που ολοκλήρωσαν τη φοίτησή τους σε Προγράμματα Σπουδών Ανώτερης Εκπαίδευσης κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022.

Ο συνολικός αριθμός των φοιτητών/φοιτητριών που φοιτούσε σε ΙΑΕ της Κύπρου κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 ανερχόταν στους 52 544, εκ των οποίων 43 217 (82,2%) φοιτούσαν σε Πανεπιστήμια και 9327 (17,8%) σε Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΣΤΕ). Συγκρίνοντας τους αριθμούς των φοιτητών/τριών με το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος (2020-2021) παρουσιάζεται μικρή μείωση (3%) στον συνολικό αριθμό των φοιτητών/φοιτητριών. Όσον αφορά στα δημογραφικά χαρακτηριστικά των φοιτητών/ φοιτητριών που φοιτούσαν στα ΙΑΕ, 42% ήταν άνδρες και 58% ήταν γυναίκες. Οι ηλικίες του φοιτητικού πληθυσμού κατά την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους όπως αυτές δηλώθηκαν από τα ΙΑΕ, κυμαίνονταν από 17 μέχρι 75 έτη με μέσο όρο ηλικίας τα 27,62 έτη (τυπική απόκλιση 8,65). Οι χώρες από τις οποίες προέρχονταν οι φοιτητές/φοιτήτριες ταξινομήθηκαν βάσει των εξής τριών κατηγοριών: Κύπρος, Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και Τρίτες Χώρες. Με βάση τα δεδομένα που συλλέχθηκαν για το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022, 45% προέρχονταν από την Κύπρο, 41% από χώρες της ΕΕ και 14% από Τρίτες Χώρες. Η πλειονότητα των φοιτητών/φοιτητριών, τόσο των Πανεπιστημίων (71,4%), όσο και των Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (91,8%) φοιτούσε σε Ιδιωτικά Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης. Αναφορικά με το επίπεδο σπουδών στο οποίο φοιτούσαν οι εν λόγω φοιτητές/τριες, έχει καταγραφεί ότι η πλειονότητα (48,8%) φοιτούσε σε Προγράμματα Σπουδών επιπέδου 6 (πτυχίο) και ένα σημαντικό ποσοστό (41,2%) φοιτούσε σε Προγράμματα Σπουδών επιπέδου 7 (μεταπτυχιακά) στο ΕΠΠΚ. Σε σχέση με το πεδίο σπουδών, η πλειονότητα φοιτούσε σε Προγράμματα Σπουδών τα οποία εντάσσονταν στα επιστημονικά πεδία Διοίκηση Επιχειρήσεων- Νομική (31,4%), Εκπαίδευση (20,5%) και Επιστήμες Υγείας (11,3%). Το ίδιο μοτίβο παρατηρήθηκε και για τα

Πανεπιστήμια όπου η πλειονότητα των φοιτητών/φοιτητριών ακολουθεί τα επιστημονικά πεδία της Διοίκησης Επιχειρήσεων και Νομικής (27,5%), της Εκπαίδευσης (23,8%) και των Επιστημών Υγείας (12,7%). Όσον αφορά στις Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης η πλειονότητα των φοιτητών/φοιτητριών φοιτούσε σε Προγράμματα Σπουδών που ανήκουν στα επιστημονικά πεδία της Διοίκησης Επιχειρήσεων και Νομικής (49,2%), της Παροχής Υπηρεσιών (16,5%) και των Κοινωνικών Επιστημών, Δημοσιογραφίας και Ενημέρωσης (7%). Η πλειονότητα των φοιτητών/φοιτητριών στα ΙΑΕ φοιτούσε με καθεστώς πλήρους φοίτησης (68,7%). Στα Δημόσια Πανεπιστήμια το ποσοστό πλήρους φοίτησης ανερχόταν στο 99,2% του φοιτητικού πληθυσμού, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια ανερχόταν στο 81,7%. Στις Δημόσιες και Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης το ποσοστό πλήρους φοίτησης ήταν το ίδιο για Δημόσιες και Ιδιωτικές Σχολές και ανερχόταν στο 94,1% του φοιτητικού πληθυσμού. Η πλειονότητα του συνόλου των φοιτητών/φοιτητριών στα Πανεπιστήμια (57,7%) και στις Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (82%) φοιτούσε σε Προγράμματα Σπουδών με δια ζώσης μεθοδολογία διδασκαλίας. Ένα σημαντικό ποσοστό φοιτητών/φοιτητριών φοιτούσε σε Προγράμματα Σπουδών με εξ αποστάσεως μεθοδολογία (35,4%) και ένα πολύ μικρό ποσοστό (2,6%) σε Προγράμματα Σπουδών που προσφέρονται με μικτή μεθοδολογία. Τέλος, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022, 19,9% του συνολικού φοιτητικού πληθυσμού συμμετείχε σε πρακτική άσκηση στο πλαίσιο του Προγράμματος Σπουδών που ακολούθησε.

Η δεύτερη θεματική ενότητα παρουσιάζει δεδομένα σχετικά με τη συμμετοχή φοιτητών/φοιτητριών από ευάλωτες ομάδες, μειονεκτούντες ομάδες και ομάδες που συνήθως υπο-εκπροσωπούνται στην Ανώτερη Εκπαίδευση στο πλαίσιο του στρατηγικού στόχου της ΔΑΕ «Ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης της Ανώτερης Εκπαίδευσης». Συλλέχθηκαν για πρώτη φορά δεδομένα για ολόκληρο τον φοιτητικό πληθυσμό σχετικά με: α) φοιτητές/φοιτήτριες με αναπηρίες, β) ώριμους/ες φοιτητές/φοιτήτριες, γ) φοιτητές/φοιτήτριες με παιδιά, δ) φοιτητές/φοιτήτριες από εθνικές μειονότητες και ε) Κύπριους/ες φοιτητές/φοιτήτριες που προέρχονται από εκτοπισμένες εξαιτίας της Τουρκικής εισβολής οικογένειες. Σε αυτή την ενότητα διερευνήθηκε, επίσης, η συμμετοχή των δύο φύλων στην Ανώτερη Εκπαίδευση. Το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022, οι φοιτητές/φοιτήτριες με αναπηρία στα ΙΑΕ της Κύπρου ανέρχονταν στους 879 (1,7%). Από αυτούς 713 φοιτητές/φοιτήτριες (81,1%) φοιτούσαν σε Πανεπιστήμια και 166 (18,9%) στις Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Η μεγάλη πλειονότητα των φοιτητών/φοιτητριών με αναπηρίες αντιμετωπίζει μαθησιακές δυσκολίες (60,9%). Ποσοστό 13,3% αντιμετωπίζει κοινωνικές και επικοινωνιακές δυσκολίες, ποσοστό 13% ψυχικές διαταραχές, ποσοστό 12,7% αντιμετωπίζει χρόνιες ασθένειες και προβλήματα υγείας, ενώ ποσοστό 12,6% αντιμετωπίζει διαταραχές γλωσσικού τύπου. Αναφορικά με το είδος στήριξης που παρέχεται από τα ΙΑΕ στους/στις φοιτητές/φοιτήτριες με αναπηρία φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό φοιτητών/φοιτητριών με αναπηρίες λαμβάνει διευκολύνσεις σε σχέση με την αξιολόγηση-εργασίες, (74,4%), έπειτα ακολουθούν οι διευκολύνσεις σε σχέση με τη διδασκαλία (49,4%) και μετά οι διευκολύνσεις σε σχέση με το εκπαιδευτικό υλικό-έντυπο και ηλεκτρονικό (27,5%). Όσον αφορά στους αριθμούς των ώριμων φοιτητών/φοιτητριών (με ηλικία 30 ετών και άνω) κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 ανέρχονταν στους 14819 (28,2%). Η πλειονότητα των ώριμων φοιτητών/φοιτητριών φοιτούσε σε Πανεπιστήμια (81%) και κυρίως σε Ιδιωτικά Πανεπιστήμια. Ο αριθμός των φοιτητών/φοιτητριών Ανώτερης Εκπαίδευσης που έχουν παιδιά δεν ήταν δυνατόν να προσδιοριστεί διότι ποσοστό 94,2% των ΙΑΕ της Κύπρου δήλωσε ότι δεν συλλέγει στοιχεία σε σχέση με τη συγκεκριμένη μεταβλητή. Όσον αφορά στην εθνική προέλευση των φοιτητών/φοιτητριών (Ελληνοκύπριοι/ Τουρκοκύπριοι) και τις θρησκευτικές ομάδες από τις οποίες προέρχονταν όσοι/όσες κατάγονται από την Κύπρο για ένα μεγάλο αριθμό (14718 από σύνολο 23412 φοιτητές/φοιτήτριες ή 62,8%) δεν δόθηκαν στοιχεία από τα ΙΑΕ. Για τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες που δόθηκαν στοιχεία 0,08%

προέρχονται από την τουρκοκυπριακή κοινότητα και 0,15% από τις θρησκευτικές ομάδες των Μαρωνιτών, Αρμενίων και Λατίνων. Ο συνολικός αριθμός των φοιτητών/φοιτητριών από εκτοπισμένες εξαιτίας της Τουρκικής εισβολής οικογένειες ήταν 1878. Τέλος, όσον αφορά στη συμμετοχή των δύο φύλων στην Ανώτερη Εκπαίδευση διαφαίνεται ότι περίπου τα δύο τρίτα του φοιτητικού πληθυσμού στα Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια ήταν γυναίκες ενώ το αντίθετο ισχύει για τις Δημόσιες και Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης δηλαδή τα δύο τρίτα του φοιτητικού πληθυσμού ήταν άνδρες. Σε σχέση με τη συμμετοχή των δύο φύλων στα Προγράμματα Σπουδών διαφόρων επιπέδων με βάση το ΕΠΠΚ, στα Πανεπιστήμια σε όλα τα επίπεδα σπουδών η πλειονότητα ήταν γυναίκες, με το υψηλότερο ποσοστό να σημειώνεται στα Προγράμματα Σπουδών επιπέδου 7. Στις Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα σπουδών η πλειονότητα ήταν άνδρες, με εξαίρεση το Επίπεδο 8 όπου η πλειονότητα ήταν γυναίκες. Τέλος, σε σχέση με τις επιλογές των δύο φύλων για τα πεδία σπουδών που ακολούθησαν η μεγάλη πλειονότητα ήταν γυναίκες στα πεδία σπουδών Εκπαίδευση, Τέχνες και Ανθρωπιστικές Επιστήμες, Κοινωνικές Επιστήμες, Δημοσιογραφία και Ενημέρωση και Επιστήμες Υγείας. Στα εξής πεδία σπουδών υπάρχει περίπου ίση συμμετοχή ανδρών και γυναικών, ήτοι Διοίκησης Επιχειρήσεων- Νομικής, των Φυσικών Επιστημών, Μαθηματικών και Στατιστικής και της Γεωργίας, Δασοκομίας, Αλιείας, Κτηνιατρικής, ενώ στα πεδία σπουδών Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνίας, Μηχανικής και Κατασκευές και Παροχής Υπηρεσιών η μεγάλη πλειονότητα ήταν άνδρες.

Όσον αφορά στην τρίτη θεματική ενότητα συμμετοχή των φοιτητών/φοιτητριών σε κινητικότητες για σπουδές ή κατάρτιση στο εξωτερικό ένα πολύ μικρό ποσοστό φοιτητών/φοιτητριών συμμετείχε σε προγράμματα κινητικότητας κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022. Συγκεκριμένα μόνο 213 φοιτητές/φοιτήτριες (0,4%) από σύνολο 52 544. Η συντριπτική πλειονότητα (211 ή 99%) συμμετείχε σε προγράμματα κινητικότητας Erasmus+ με πρώτη χώρα επιλογής την Ελλάδα (108 ή 51%), δεύτερη την Ισπανία (14 ή 7%) και τρίτη την Ιταλία (12 ή 6%).

Η τέταρτη θεματική ενότητα παρουσιάζει δεδομένα σε σχέση με παρεχόμενες υποτροφίες. Τα ΙΑΕ δεν είχαν διαθέσιμη στα αρχεία τους αυτή την πληροφόρηση για ένα σημαντικό μέρος του φοιτητικού πληθυσμού (22 335 ή 42,5%). Όσον αφορά στον φοιτητικό πληθυσμό για τον οποίο υπάρχει πληροφόρηση ποσοστό 14,6% έλαβε κάποιου είδους υποτροφία. Από αυτούς/αυτές η συντριπτική πλειονότητα (92,7%) έλαβε μόνο μία υποτροφία, υπάρχουν όμως φοιτητές/ φοιτήτριες που έλαβαν περισσότερες από μία. Η συντριπτική πλειονότητα των παρεχόμενων υποτροφιών αφορά στη μερική κάλυψη διδάκτρων (95,9%) τα οποία καταβάλλονται σε ετήσια βάση (77,3%) και προέρχονται στην πλειονότητά τους από το ΙΑΕ στο οποίο φοιτούν οι φοιτητές/φοιτήτριες (92,4%). Ο αριθμός των υποτροφιών που διατέθηκε σε φοιτητές/φοιτήτριες από αναπτυσσόμενες χώρες, μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη και αφρικανικές χώρες, για πρόσβαση και συμμετοχή στην Ανώτερη εκπαίδευση (με βάση τον δείκτη SDG: 4.7b της UNESCO για το 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη), το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 ανερχόταν σε 350.

Η πέμπτη θεματική ενότητα που αφορά σε «Φοιτητές/φοιτήτριες που ξεκίνησαν τη φοίτησή τους σε Προγράμματα Σπουδών Ανώτερης Εκπαίδευσης το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022», καταδεικνύει ότι συνολικά 15 830 φοιτητές/φοιτήτριες ξεκίνησαν τις σπουδές τους το εν λόγω ακαδημαϊκό έτος, 12 917 φοιτούσαν στα Πανεπιστήμια (81,6%) και 2 913 φοιτούσαν στις Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(18,4%). Σε σχέση με το επίπεδο σπουδών ποσοστό 50,6% ξεκίνησε τη φοίτησή του σε Προγράμματα Σπουδών που αντιστοιχούν στο επίπεδο 7 και ένα μεγάλο ποσοστό (39,7%) ξεκίνησε τη φοίτησή του σε Προγράμματα Σπουδών που αντιστοιχούν στο επίπεδο 6. Τέλος, σε σχέση με τις επιλογές των φοιτητών/φοιτητριών για το επιστημονικό πεδίο σπουδών η πλειονότητα επιλέγει το επιστημονικό πεδίο σπουδών

Διοίκηση Επιχειρήσεων-Νομική (39,6%) και μετά ακολουθούν τα πεδία της Εκπαίδευσης (13,8%) και των Κοινωνικών Επιστημών, Δημοσιογραφίας και Ενημέρωσης (10%).

Η τελευταία θεματική ενότητα παρουσιάζει δεδομένα για τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες που ολοκλήρωσαν τη φοίτησή τους στα ΙΑΕ της Κύπρου κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 σε Προγράμματα Σπουδών όλων των επιπέδων του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων. Συνολικά 10 230 φοιτητές/φοιτήτριες αποφοίτησαν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022, 8251 από τα Πανεπιστήμια (80,7%) και 1979 από τις Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (19,3%). Σε σχέση με το επίπεδο σπουδών, ποσοστό 52% αποφοίτησαν από Προγράμματα Σπουδών που αντιστοιχούν στο επίπεδο 7 και ένα μεγάλο ποσοστό (32,6%), από Προγράμματα Σπουδών που αντιστοιχούν στο επίπεδο 6. Τέλος, σε σχέση με τις επιλογές των φοιτητών/φοιτητριών ανά επιστημονικό πεδίο σπουδών η πλειονότητα αποφοίτησε από τα επιστημονικά πεδία σπουδών της Εκπαίδευσης (32,9%) και της Διοίκησης Επιχειρήσεων και Νομικής (26,7%).

Τέλος, θεωρείται σημαντικό να διευκρινιστεί ότι τα αποτελέσματα της παρούσας έκθεσης στηρίζονται στα δεδομένα που απέστειλαν οι Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά τους μήνες Δεκέμβριο 2021 και Ιούνιο 2022 και αφορούσαν το Φθινοπωρινό και Εαρινό Εξάμηνο αντίστοιχα καθώς και στα δεδομένα που απέστειλαν τα Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια και Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης τον Ιούνιο 2022. Ενδέχεται τα δεδομένα αυτά να διαφοροποιήθηκαν μέχρι το τέλος του εν λόγω ακαδημαϊκού έτους (Αύγουστος 2022).